

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 22 januari 1932 kl. 11.30 f. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av § 16 lagen den 30 maj 1873 (nr 31) om rikets mynt.

I en till riksdagen avlåten, den 8 januari 1932 dagtecknad proposition nr 27, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen antaga ett vid propositionen fogat förslag till lag angående ändrad lydelse av § 16 lagen den 30 maj 1873 (nr 31) om rikets mynt.

Detta lagförslag är av följande lydelse:

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av § 16 lagen den 30 maj 1873 (nr 31) om rikets mynt.

Härigenom förordnas, att § 16 lagen den 30 maj 1873 om rikets mynt skall erhålla följande ändrade lydelse:

§ 16.

I riksbankens huvudkontor ävensom i dess avdelningskontor i Göteborg och Malmö äger en var att få vilket som helst belopp av sådana mynt, som endast till statens kassor äro lagligt betalningsmedel, utväxlat mot lika stort belopp samma slags gångbara mynt. Likaså äger en var att i riksbankens nu nämnda kontor få vilket som helst med tio kronor delbart belopp av skiljemynt utväxlat mot guldmynt, dock att vad sålunda stadgats icke skall gälla under tid, för vilken undantag medgivits banken från skyldigheten att vid anfordran inlösa av banken utgivna sedlar med guld. Genom särskilda stadganden bestämmes å vilka andra ställen utväxling, varom i denna paragraf sägs, skall äga rum.

Denna lag träder i kraft å dag, som av Konungen bestämmes.

I § 16 lagen den 30 maj 1873 om rikets mynt stadgas för närvarande, bland annat, att i riksbankens huvudkontor ävensom i dess avdelningskontor i Göteborg och Malmö en var skall äga att få vilket som helst med tio kronor delbart belopp av skiljemynt utväxlat mot guldmynt, ävensom att genom särskilda stadganden skall bestämmas å vilka andra ställen dylik utväxling skall äga rum.

På grundval av detta stadgande i myntlagen har genom § 2 i kungörelsen den 31 december 1908 angående myntväxling bestämts, att en var skall äga att i varje riksbankens kontor få vilket som helst med tio kronor delbart belopp av skiljemynt växlat mot guldmynt eller riksbankens sedlar.

I en till finansdepartementet inkommen, den 11 december 1931 dagtecknad skrivelse hava fullmäktige i riksbanken anfört att, sedan riksbanken genom kungörelse den 27 september 1931 tillsvidare fritagits från skyldigheten att inlösa sina sedlar med guld, mot riksbanken riktats anspråk på erhållande av guldmynt mot skiljemynt, samt att, sedan allmänheten genom meddelanden i tidningspressen fått kännedom om möjligheten att erhålla guldmynt mot skiljemynt, utväxlingen av guldmynt erhållit ökad omfattning. Fullmäktige hava förklarat sig anse, att de nuvarande förhållandena påkallade, att riksbanken åtminstone för den tid, varunder banken vore eller kunde bli fritagen från skyldigheten att inlösa sina sedlar med guld, befriades jämväl från skyldigheten att utlämna guldmynt mot skiljemynt. Fullmäktige hava för den skull hemställt, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder, avseende sådan ändring av lagen om rikets mynt, att riksbanken snarast möjligt befriades från nyssnämnda skyldighet.

Föredragande departementschefen har för egen del i ärendet anfört följande:

»Lika med fullmäktige finner jag uppenbart, att det skydd för riksbankens guldkassa, som bankens befriande från skyldigheten att inlösa sina sedlar med guld är avsett att utgöra, icke kan få äventyras, såsom tydligen bleve fallet, om banken fortfarande skulle vara pliktig att inlösa skiljemynt med guld. Visserligen torde — med hänsyn till att varje stadgande i myntlagen eller annorstädes angående skyldighet för riksbanken att tillhandahålla guld åt allmänheten utgör ett komplement till grundlagens föreskrift om guldinlösen av riksbankens sedlar — starka skäl kunna anföras för den meningen, att ett suspenderande av guldmyntfoten för viss tid automatiskt medför, att bankens skyldighet att inlösa skiljemynt med guld upphör för samma tid, eller med andra ord, att nämnda skyldighet står och faller med det inhemska penningväsendets förbindelse med guldet. Denna uppfattning har ock av riksbanken gjorts gällande i rättegång, som blivit mot banken anhängiggjord i anledning av dess vägran i visst fall att, efter det guldmyntfoten suspenderats, inlösa skiljemynt med guld. För att alldeles förebygga en tolkning av ifrågavarande stadgande, motsatt den av mig nu antydda, synes dock försiktigheten bjuda, att i författnings-texten uttryckligen angives, att skyldighet för riksbanken att inlösa skiljemynt med guld icke skall föreligga under tid, då stadgandet om motsvarande skyldighet att inlösa bankens sedlar är satt ur kraft.

Det omförmälda stadgandet i § 16 myntlagen har tillkommit i enlighet med bestämmelser av motsvarande innehåll i gällande myntkonvention med

Danmark och Norge. Emellertid torde — sedan danska och norska skiljemynt upphört att vara lagligt betalningsmedel här i riket — sagda bestämmelser i myntkonventionen hava förlorat sin väsentliga betydelse. Enligt vad jag förvissat mig om hava ej heller regeringarna i dessa båda länder något att erinra emot en åtgärd i den ifrågasatta riktningen.

För den händelse det förslag till ändring av § 16 myntlagen, jag sålunda avser att framlägga, av riksdagen godkännes, kommer jag senare att föreslå Kungl. Maj:t motsvarande ändring av § 2 i oförmälda kungörelse den 31 december 1908.»

Under hänvisning till vad departementschefen i ärendet anfört hemställer utskottet,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 22 januari 1932.

På bankoutskottets vägnar:

C. E. SVENSSON.

Närvarande: Se anteckning å utlåtande nr 3.
